

Toplum-5.0

Yazar Belis Cem

Gönderim Tarihi: 11-Kas-2021 02:05AM (UTC+0300)

Gönderim Numarası: 1699225989

Dosya adı: toplum_5.0.docx (56.55K)

Kelime sayısı: 4471

Karakter sayısı: 32632

TÜRKİYE’DE ÖĞRETMEN YETİŞTİRME VE GELİŞTİRMENİN TOPLUM 5.0 BAĞLAMINDA İNCELENMESİ

ÖZET

İçinde bulunulan çağ ve toplumsal yaşamda meydana gelen hızlı değişiklikler, girdisi ve çıktısı insan olan bir açık sistem olma özelliği gösteren eğitim sistemini de etkilemektedir. Değişimlerden etkilenen 4'e giderek dijitalleşen eğitim sisteminin en önemli unsurlarından birisi de öğretmen olarak ifade edilebilir. 'Süper akıllı toplum' olarak adlandırılan Toplum 5.0 ile birlikte gelen bu değişim sürecine uyum sağlayacak bireylerin nasıl yetiştirilmesi gerektiği, onları yetiştirecek öğretmenlerin hangi yeterliliklere sahip olmaları gerektiği ve yetiştirilme sistemlerinin Toplum 5.0'a ne ölçüde paralellik gösterdiği, söz konusu süreçte irdelenmesi gereken konulardan biri olarak görülebilir. Çalışmada mevcut öğretmen yeterlilikleri, hizmet öncesi ve hizmetiçi eğitimleri, Toplum 5.0 ile birlikte gelen değişiklikler bağlamında değerlendirilmiştir. Bu bağlamda öğretmenlik mesleği genel yeterlilikleri, öğretmen adaylarının hizmet öncesi eğitimleri ve öğretmenlerin hizmetiçi eğitimleri incelenerek Toplum 5.0'ın beraberinde getirdiği yenilikler ile paralellik gösterip göstermediği irdelenmiştir. Araştırmanın verileri doküman analizi yöntemi ile elde edilmiştir. Araştırmada Toplum 5.0 ile birlikte gelen 'Problem Çözme ve Değer Yaratma', 'Çeşitlilik', 'Yerleşme', 'Esneklik', 'Sürdürülebilirlik ve Çevre 18' yumu' bağlamındaki yenilikler kriter olarak belirlenmiştir. Bu doğrultuda söz konusu beş kriter üzerinden Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü (ÖYGM) tarafından hazırlanan 'Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlilikleri', '2021 Yılı Öğretmenlerin Hizmetiçi Eğitim Planı' ve Yükseköğretim Kurulu (YÖK) tarafından hazırlanan öğretmen yetiştirme lisans programları ders içeriklerinde bulunan meslek bilgisi seçmeli dersleri ve genel kültür seçmeli dersleri ele alınarak Toplum 5.0'ın beraberinde getirdiği değişimlere ne ölçüde uyumlu olduğu incelenmiştir.

Anahtar kelimeler: Toplum 5.0, Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme, Toplum 5.0 ve Eğitim

EXAMINATION OF TEACHER TRAINING AND DEVELOPMENT IN TURKEY IN THE CONTEXT OF SOCIETY 5.0

ABSTRACT

The current age and rapid changes in social life also affect the education system, which is an open system of which input and output is human. One of the most important elements of the education system, which is affected by changes and increasingly digitalized, can be expressed as teachers. How individuals who will adapt to Society 5.0 change process should be raised that qualifications teachers should have, and to what extent their training systems are parallel to Society 5.0 are among the issues that need to be examined in this process. In the study, current teacher qualifications, pre-service and in-service training were evaluated in the context of the changes that come with Society 5.0. In this context, it was examined whether changes that come along with Society 5.0 is consistent with general qualifications of the teaching profession, pre-service training of teacher candidates, and the in-service training of teachers. The data of the research were obtained by document analysis method. In the research, changes in the context of 'Problem Solving and Value Creation', 'Diversity', 'Decentralization', 'Resilience', 'Sustainability and Environmental Harmony' that came with Society 5.0 were determined as criteria. In this direction 'General Competencies for Teaching Profession' and 'In-Service Training Plan for Teachers for the Year 2021' prepared by the General Directorate of Teacher Training and Development (ÖYGM) along with occupation knowledge elective courses and general culture elective courses for teacher training undergraduate programs prepared by the Council of Higher Education (YÖK) were studied based on the five criteria in the Society 5.0.

Keywords: Society 5.0, Teacher Training and Development, Society 5.0 and Education

1. GİRİŞ

İnsanlık tarihi, var olduğu günden itibaren sürekli bir değişim ve ilerleme halindedir. İçinde bulunulan çağ, önüne geçilmez ve hızlı bir şekilde değişime uğramaktadır. Yapay zekâ, (AI), nesnelerin interneti (IoT), robotik gibi dijital teknolojilerin gelişmesi ile birlikte toplumsal yaşamda önemli değişiklikler meydana gelmektedir (Fukuyama, 2018). Bilginin hızlı bir şekilde değişime uğraması ve nicelik olarak artışı, sanayi alanındaki gelişmeleri de beraberinde

getirmiştir. Bu süreçte insan faktörünün edilgen kalması ve robotların üretim süreçlerine dahil edilmesi ile birlikte sanayide dijitalleşme dönemi başlamıştır (Okan Gökten, 2018).

Ekonomik kalkınmanın yanı sıra toplumsal sorunların çözümlesini de amaçlayan Toplum 5.0 (Eren, 2020), Japonya 5. Bilim ve Teknoloji Temel Planı'nda tanımlanan bir kavram olup sanal ve fiziksel alanı bir araya getiren bir sistem yoluyla, toplumsal sorunlar ile ekonomik gelişme arasında denge kuran insan merkezli bir toplum olarak ifade edilebilir (Deguchi vd., 2020; Karabacak & Sezgin, 2019; Toprak, Bayraktar & Özyılmaz, 2020). Toplum 5.0 kavramı, Japonya Başbakanı Shinzo Abe'nin Bilişim fuarı CeeBIT 2017'de ifade ettiği gibi 'Teknolojinin toplumlar için bir tehdit değil, bir yardımcı olarak algılanması gerekliliği'ne dayanan ve 'insanların makine ve robotlarla ilişkisinin en verimli biçimde sağlandığı', 'süper akıllı toplum' modelidir (Develi, 2017).

Toplum 5.0'a kadar toplum, farklı tarihsel değişimlerden geçmiştir. Keidanren (2016, s.8), Toplum 1.0'ı doğa ile uyum içinde olan avcı toplumu, Toplum 2.0'ı sulama teknikleri geliştiren ve yerleşik hayata geçen tarım toplumu, Toplum 3.0'ı seri üretimin başladığı endüstri toplumu, Toplum 4.0'ı ise bilgisayarın icadıyla birlikte bilginin yayılmasına olanak veren bilgi toplumu olarak nitelendirmiştir. Toplum 4.0'dan sonra ise Toplum 5.0 ile birlikte gelen değişiklikler Tablo 1'de gösterilmiştir.

Tablo 1. Toplum 4.0'dan Toplum 5.0'a değişimler

Kriterler	Toplum 4.0'ın Sorun Algısı	Toplum 5.0
Ekonomik Yaklaşımı	Verimlilik, ekonomik değerler yaratma baskısından kurtulma	Problem Çözme ve Değer Yaratma Değer yaratan toplum
Hedef Kitle	Bireysellik baskısından kurtulma	Çeşitlilik Herkesin farklı yetenekler kullanabileceği bir toplum
İlgi Odağı	Eşitsizlikten kurtulma	Yerelleşme Herkesin istediği zaman, istediği yerde fırsat bulabileceği bir toplum
Güvenliğe Yaklaşımı	Kaygıdan kurtulma	Esneklik Herkesin yaşayabileceği ve gönül rahatlığıyla zorlukların üstesinden gelebileceği bir toplum
Çevre Algısı	Kaynak ve çevresel kısıtlamalardan kurtulma	Sürdürülebilirlik ve Çevre Uyumu İnsanların doğa ile uyum içinde yaşayabileceği bir toplum

Eren, 2020.

Tablo 1'de görüldüğü üzere Toplum 5.0, beraberinde beş farklı kriterle ilişkin değişimi de beraberinde getirmektedir. Ekonomik yaklaşım bağlamında, Toplum 3.0 ve 4.0'da artan nüfusa maddi zenginlik sağlamak için seri üretim ve tüketim yoluyla ölçek ve verimliliğe önem verilmiştir. Ürün ve hizmetler tek tip, verimlilik arayışında süreçler standartlaştırılmıştır. Toplum 5.0'da ise 'Problem Çözme ve Değer Yaratma' konusundaki değişim ile ihtiyaçlar çeşitli hale gelecek ve arz tarafı bu ihtiyaçları dijital teknoloji ile karşılamaya hazır halde olacaktır. İnsanlar verimliliğe odaklanmaktan ziyade bireysel gereksinimlerin karşılanmasına, sorun çözmeye ve değer yaratmaya önem verecektir. Hedef kitle açısından bakıldığında Toplum 3.0 ve 4.0'da kişilerin, standartlaştırılmış süreçlere uygun tek tip ürün ve hizmetleri kabul etmesi ve tek tip yaşam sürmesi gerekli idi bulunmaktaydı. Toplum 5.0 ile birlikte gelen 'Çeşitlilik' bağlamındaki değişim ise kişilerin toplumdaki çeşitli ihtiyaç ve zorlukları belirleyip bunları gerçek bir işe dönüştürme hayal gücüne sahip olmalarını gerektirecektir. Farklı kişiler, toplumda farklı değerleri sürdürebilmek için farklı yetenekler kullanacaklardır. Kişiler cinsiyetleri, ırkları, uyrukları vb. özelliklerini gizlemeksizin, düşünme biçimleri ve değer

yargıları nedeniyle yabancılaşmaksızın yaşayabilecek, öğrenebilecek ve çalışabilecektir. Toplum 4.0'da bilginin ve zenginliğin sınırlı ellerde bulunması eşitsizlik olgusunu artırmıştır. Hedef kitle bağlamında Toplum 5.0 ile birlikte gelen 'Yerelleşme' ile zenginlik, toplumun geneline dağıtılacaktır. Dijitalleşme ile birlikte gelen eşitsizliğe ilişkin toplum kaygısına rağmen bilgi ve zenginlik belirli bir merkezde toplanmayacak; herkes herhangi bir zamanda herhangi bir yerde rol oynama fırsatını elde edecektir. Buradan elde edilecek kazanımlar diğer tüm aktörlerce paylaşılacaktır. Yoksul ve uzak bölgelerde doğan çocukların eğitim ve çalışma fırsatları garanti altına alınacaktır (Keidanren, 2018).

Toplum 5.0, aynı zamanda güvenliğe yaklaşım ve çevre algısına ilişkin değişimleri de beraberinde getirmiştir. Güvenliğe yaklaşım bağlamında Toplum 4.0'da hızla gelişen alt yapının ciddi ölçekte bozulması, depremler ve sellerin neden olduğu hasarlar, kamu güvenliğinin bozulması, terörizm ve diğer krizler ile ilgili endişeler, siber saldırıların neden olduğu hasar giderek belirgin hale gelmiştir. Toplum 5.0'ın beraberinde getirdiği 'Esneklik' ile birlikte yeni, çeşitlendirilmiş, merkezi olmayan bir sosyal alt yapı esnekliği sağlayacak ve sürdürülebilir gelişimi mümkün hale getirecektir. Kişiler kaygılardan kurtularak güvenli bir şekilde yaşayacaktır. Özellikle fiziksel alanlardaki terörizm ve afetler ile sanal alandaki saldırılara karşı direnç artacaktır. Yoksulluk ve işsizliğe karşı güvenlik ağları güçlendirilecek, tıbbi bakım, konumdan bağımsız olarak erişilebilir hale gelecektir. Çevre algısı bağlamında 3.0 ve 4.0 toplumlarında kişiler, çevresel etkisi yüksek ve kaynakların kitlesel tüketimine sahip modellere bağlıydı. Toplum 5.0 ile birlikte gelen 'Sürdürülebilirlik ve Çevre Uyum', enerji verimliliğini ve merkeziyetçiliği artırdığı için geleneksel enerji ağlarından ayrılma seçeneği bulunmaktadır. Bununla birlikte su tedariki ve atık yönetimi gerek teknolojik gerekse sistemsel açıdan gelişerek her bölgedeki insanların sürdürülebilir yaşamını mümkün kılacaktır. Bu durum sadece büyük şehirlerde değil; aynı zamanda doğa ile uyumlu bölgelerin çeşitliliğinde yaşamak için alternatifler yaratacaktır. Paylaşım ekonomisi geliştikçe ve izlenebilirliğe olan ilgi arttıkça çevre ve sağlık için yararlı olan gıdalar büyük önem kazanacak ve gıda israfı hızla düşecektir (Keidanren, 2018).

Devam etmekte olan dijital dönüşüm ve Toplum 5.0'ın beraberinde getirdiği yenilikler, yeni bir toplumun gelişim ve değişimini hızlandırmaktadır. Toplumsal yaşamda meydana gelen bu değişikliklerden, girdisi ve çıktısı insan olan bir açık sistem olma özelliğini gösteren eğitim de etkilenebilmektedir. Değişimlerden etkilenen ve giderek dijitalleşen eğitim sisteminin en önemli unsurlarından birisi de öğretmen olarak ifade edilebilir. 'Süper akıllı toplum' olarak adlandırılan Toplum 5.0 ile birlikte gelen bu değişim sürecine uyum sağlayacak bireylerin nasıl yetiştirilmesi gerektiği, onları yetiştirecek öğretmenlerin hangi yeterliliklere sahip olmaları gerektiği ve yetiştirilme sistemlerinin Toplum 5.0'a ne denli paralellik gösterdiği, söz konusu süreçte irdelenmesi gereken konulardan biri olarak görülebilir. Geleceğe yön verecek bireylerin standart ve geleneksel bir eğitim sisteminde yetiştirilmesi, birbirini tekrarlayacak bireylerin yetişmesine neden olacaktır. Bu nedenle eğitim öğretimin sağlam bir temele dayandırılması gerekmektedir (Demir, 2018). Bilginin niceliği, çeşitliliği ve artış hızı, öğrenmenin sürekliliğini de beraberinde getirmektedir. Öğretim süreçlerinde kullanılan materyal ve yaklaşımlar, öğretmen ve öğrenci rollerinde de farklılaşmaları kaçınılmaz kılmaktadır (Kocaman Karoğlu, Bal Çetinkaya & Çimşir, 2020). Bu nedenle öğretmen yetiştirme ve geliştirme sistemlerinin Toplum 5.0'a ne denli paralellik gösterdiği, paralellik gösteren alanların hangileri olduğu, öğretmen yetiştirme ve geliştirme sisteminin Toplum 5.0'a entegrasyonunun artırılması noktasında önem taşımaktadır.

Çalışmada mevcut öğretmen yeterlilikleri, hizmet öncesi ve hizmetiçi eğitimleri, Toplum 5.0 ile birlikte gelen değişiklikler bağlamında değerlendirilmiştir. Bu doğrultuda:

- a. Öğretmenlik mesleği genel yeterlilikleri,
- b. Öğretmen adaylarının hizmet öncesi eğitimleri,

- c. Öğretmenlerin hizmetiçi eğitimleri Toplum 5.0'ın beraberinde getirdiği yenilikler ile paralellik göstermekte midir? sorularına yanıt aranmıştır.

2. YÖNTEM

Araştırmanın verileri doküman analizi yöntemi ile elde edilmiştir. Doküman analizi, yazılı belgelerin içeriğinin sistematik analizi için kullanılan nitel araştırma yöntemi olup (Wach, 2013); araştırılmak istenen olgu ve olaylar hakkında bilgi içeren materyaller analiz edilmektedir (Yıldırım & Şimşek, 2013).

Araştırmada Toplum 5.0 ile birlikte gelen 'Problem Çözme ve Değer Yaratma', 'Çeşitlilik', 'Yerelleşme', 'Esneklik', 'Sürdürülebilirlik ve Çevre Uyumu' bağlamındaki değişimler, kriter olarak belirlenmiştir. Bu doğrultuda söz konusu beş kriter üzerinden Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü (ÖYGM) tarafından hazırlanan 'Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlilikleri', '2021 Yılı Öğretmenlerin Hizmetiçi Eğitim Planı' ve Yükseköğretim Kurumu (YÖK) tarafından hazırlanan öğretmen yetiştirme lisans programları ders içeriklerinde bulunan meslek bilgisi seçmeli dersleri ve genel kültür seçmeli dersleri incelenmiştir.

3. BULGULAR

Bu bölümde Toplum 5.0 ile birlikte gelen beş temel değişim üzerinden öğretmenlik mesleği genel yeterlilikleri, öğretmenlerin hizmetiçi eğitim planları ve öğretmen yetiştirme lisans programları ders içeriklerine ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

3.1. Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterliliklerine İlişkin Bulgular

Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlilikleri; mesleki bilgi, mesleki beceri, tutum ve değerler olmak üzere üç yeterlilik alanından oluşmaktadır. Mesleki bilgi yeterlilik alanı; alan bilgisi, alan eğitimi ve mevzuat bilgisi yeterliliklerini kapsarken mesleki beceri yeterlilik alanı; eğitim öğretimi planlama, öğrenme ortamları oluşturma, öğretme ve öğrenme sürecini yönetme, ölçme ve değerlendirme yeterliliklerini içermektedir. Bunlara ek olarak Tutum ve Değerler yeterlilik alanı ise milli, manevi ve evrensel değerler, öğrenciye yaklaşım, iletişim ve işbirliği, kişisel ve mesleki gelişim yeterliliklerini kapsamaktadır. Bu yeterliliklerin her biri için toplam 65 yeterlilik göstergesi maddelendirilmiştir. Öğretmenlik mesleğine yüklenen anlam, farklılaşan öğrenci ihtiyaçları ve yaklaşımlar, öğretmenlere yeni sorumluluklar yüklemekle beraber birtakım yeterlilikler gerektiren bir meslek halini almıştır. Söz konusu yeterliliklerden, hizmet öncesi öğretmen yetiştirme, sürekli mesleki gelişim, öğretmen istihdamı, kariyer gelişimi ve ödüllendirme ile birlikte aday öğretmen yetiştirme süreçlerinde yararlanılmaktadır (ÖGYM, 2017). Bu noktada Toplum 5.0'ın beraberinde getirdiği değişimlerden 'Problem Çözme ve Değer Yaratma' kriterine paralel yeterlilik alanları Tablo 2'de gösterilmiştir.

Tablo 2. Problem Çözme ve Değer Yaratma bağlamında öğretmenlik mesleği genel yeterlilikleri

Toplum 5.0	Yeterlilik Alanı	Yeterlilikler	Yeterlilik Göstergeleri
Problem Çözme Ve Değer Yaratma	Mesleki Beceri	1 Öğretme ve Öğrenme Sürecini Yönetme	B3.9. Öğretme ve öğrenme sürecinde bilgi ve iletişim teknolojilerini etkin olarak kullanır.
		Öğrenciye Yaklaşım	C2.3. Öğrencilerin kişisel gelişimini ve geleceğini planlamalarında rehberlik eder.
	Tutum ve Değerler	İletişim ve İşbirliği	C3.2 Etkili iletişim yöntem ve tekniklerini kullanmaya özen gösterir.
			C3.5. Eğitim öğretim faaliyetlerinde diğerlerle işbirliği yapar.
		Kişisel ve Mesleki Gelişim	C3.6. Okul gelişimine yönelik faaliyetlere aktif olarak katılır.
			C4.2 Paydaşlarından gelen görüş ve önerilerden de yararlanarak öz değerlendirme yapar.
			C4.3. Kişisel ve mesleki yönden kendisini geliştirmeye yönelik faaliyetlerde bulunur.
			C4.4 Kişisel bakımına ve sağlığına özen gösterir.
			C4.5 Kültürel ve sanatsal etkinliklere katılır.

Tablo 2 incelendiğinde öğretmenlik mesleği genel yeterlilikleri çerçevesinde ‘Mesleki Beceri’ ile ‘Tutum ve Değerler’ olmak üzere iki yeterlilik alanı, Toplum 5.0’ın beraberinde getirdiği ‘Problem Çözme ve Değer Yaratma’ değişimine paralellik göstermektedir. ‘Mesleki Beceri’ yeterlilik alanının ‘Öğrenme ve Öğretme Sürecini Yönetme’ yeterliliğinde bir, ‘Tutum ve Değerler’ yeterlilik alanının ise ‘Öğrenciye Yaklaşım’, ‘İletişim ve İşbirliği’, ‘Kişisel ve Mesleki Gelişim’ yeterliliklerinde toplam sekiz yeterlilik göstergesinin Toplum 5.0’ın beraberinde getirdiği Problem Çözme ve Değer Yaratma değişimine uyum sağladığı görülmektedir.

Tablo 3. Çeşitlilik bağlamında öğretmenlik mesleği genel yeterlilikleri

Toplum 5.0	Yeterlilik Alanı	Yeterlilikler	Yeterlilik Göstergeleri
Çeşitlilik	Mesleki Bilgi	Alan Eğitimi Bilgisi	A2.4 Alanın öğretiminde kullanılabilecek farklı strateji, yöntem ve teknikleri karşılaştırır.
			A2.5. Alanının öğretim süreçlerinde kullanılabilecek ölçme ve değerlendirme yöntemlerini karşılaştırır.
	Mesleki Beceri	Eğitim Öğretimi Planlama	B1.3. Öğrencilerin bireysel farklılıklarını ve sosyokültürel özelliklerini dikkate alarak esnek öğretim planı hazırlar.
		Öğrenme Ortamları Oluşturma	B2.3. Öğrenme ortamlarını öğrencilerin bireysel farklılıklarını ve ihtiyaçlarını dikkate alarak düzenler.
			B2.5. Öğrencilerle etkili iletişim kurabileceği demokratik öğrenme ortamları hazırlar.
		Öğretme ve Öğrenme Sürecini Yönetme	B3.5 Öğretme ve öğrenme sürecini yürütürken, özel gereksinimleri olan öğrencileri dikkate alır.
		Ölçme ve Değerlendirme	B4.3. Ölçme ve değerlendirmeyi objektif ve adil olarak yapar.
	Tutum ve Değerler	Milli, Manevi ve Evrensel Değerler	C1.2. Bireysel ve kültürel farklılıklara saygılıdır.
			C1.3. Öğrencilerin milli ve manevi değerlere saygılı, evrensel değerlere açık bireyler olarak yetişmelerine katkıda bulunur.
		Öğrenciye Yaklaşım	C2.1. Her öğrenciye insan ve birey olarak değer verir.
		İletişim ve İşbirliği	C2.2. Öğrencinin öğrenebileceğini savunur.
		Kişisel ve Mesleki Gelişim	C3.2. İnsan ilişkilerinde empati ve hoşgörüyle esas alır.
			C4.3. Kişisel ve mesleki yönden kendisini geliştirmeye yönelik faaliyetlerde bulunur.

Tablo 3'e göre 'Mesleki Bilgi', 'Mesleki Beceri' ile 'Tutum ve Değerler' yeterlilik alanlarının üçünün de 'Çeşitlilik' değişimine paralellik gösterdiği söylenebilir. Bu noktada 'Mesleki Bilgi' yeterlilik alanının 'Alan Eğitimi Bilgisi' yeterliliğinde bir yeterlilik göstergesinin 'Çeşitlilik' ile tutarlı olduğu görülmektedir. Öte yandan 'Mesleki Beceri' yeterlilik alanının 'Eğitim Öğretimi Planlama', 'Öğrenme Ortamları Oluşturma', 'Öğretme ve Öğrenme Sürecini Yönetme', 'Ölçe ve Değerlendirme' yeterliliklerinin Toplum 5.0 ile birlikte gelen 'Çeşitlilik' değişimi ile benzerlik gösterdiği söylenebilir. Söz konusu yeterliliklerde toplam beş yeterlilik göstergesi, 'Çeşitlilik' ile paralellik göstermektedir. 'Tutum ve Değerler' yeterlilik alanının 'Milli, Manevi ve Evrensel Değerler', 'Öğrenciye Yaklaşım', 'İletişim ve İşbirliği', 'Kişisel ve Mesleki Gelişim' yeterliliklerinin Çeşitlilik değişimine uyumlu olduğu ifade edilebilir. Bu noktada söz konusu yeterliliklerde 'Çeşitlilik' değişimine paralellik gösteren altı yeterlilik göstergesi bulunmaktadır.

Tablo 4. Yerelleşme bağlamında öğretmenlik mesleği genel yeterlilikleri

Toplum 5.0	Yeterlilik Alanı	Yeterlilikler	Yeterlilik Göstergeleri
Yerelleşme	Mesleki Bilgi	Mevzuat Bilgisi	A3.5. Eğitim paydaşlarının hak ve sorumluluklarını ayırt eder.
		Eğitim Öğretimi Planlama	B1.3. Öğrencilerin bireysel farklılıklarını ve sosyokültürel özelliklerini dikkate alarak esnek öğretim planı hazırlar.
	Mesleki Beceri	Öğretme ve Öğrenme Sürecini Yönetme	B3.9. Öğretme ve öğrenme sürecinde bilgi ve iletişim teknolojilerini etkin olarak kullanır.
			B3.11. Öğretme ve öğrenme sürecine uygun strateji, yöntem ve teknikleri kullanarak etkili öğrenmeyi gerçekleştirir.
	Tutum ve Değerler	Milli, Manevi ve Evrensel Değerler	C1.1. Çocuk ve insan haklarını gözetir.
		İletişim ve İşbirliği	C3.5. Eğitim öğretim faaliyetlerinde ailelerle işbirliği yapar.

Tablo 4 incelendiğinde Toplum 5.0 ile birlikte gelen ‘Yerelleşme’ değişiminin her üç ‘yeterlilik alanı ile uyumlu olduğu söylenebilir. Buna rağmen yeterlilikler bağlamında nispeten daha az yeterlilik göstergesinin ‘Yerelleşme’ ile paralellik gösterdiği görülmektedir. Mesleki Bilgi’ yeterlilik alanının ‘Mevzuat Bilgisi’⁴ yeterliliğinde bir, ‘Mesleki Beceri’ yeterlilik alanının ‘Eğitim Öğretimi Planlama’, ‘Öğretme ve Öğrenme Sürecini Yönetme’ yeterliliklerinde toplam üç, ‘Tutum ve Değerler’ yeterlilik alanının ise ‘Milli Manevi ve Evrensel Değerler’ ile ‘İletişim ve İşbirliği’ yeterliliklerinde toplam iki yeterlilik göstergesinin ‘Yerelleşme’ ile uyumlu olduğu görülmektedir.

Tablo 5. Esneklik bağlamında öğretmenlik mesleği genel yeterlilikleri

Toplum 5.0	Yeterlilik Alanı	Yeterlilikler	Yeterlilik Göstergeleri
Esneklik	Mesleki Beceri	²³ Öğrenme Ortamları Oluşturma	B2.1. Sağlıklı, güvenli ve estetik öğrenme ortamları düzenler.
		¹ Öğretme ve Öğrenme Sürecini Yönetme	B3.9 Öğretme ve öğrenme sürecinde bilgi ve iletişim ²⁸ nolojilerini etkin olarak kullanır. B3.12. Sınıfta istenmeyen davranış ve durumlarla etkin ve yapıcı bir şekilde baş eder.
	Tutum ve Değerler	Milli, Manevi ve Evrensel Değerler	C1.1. Çocuk ve insan haklarını gözetir. C1.3. Öğrencilerin milli ve manevi değerlere saygılı, evrensel değerlere açık bireyler olarak yetişmelerine katkıda bulunur.
		İletişim ve İşbirliği	C3.3. İnsan ilişkilerinde empati ve hoşgörüye esas alır.

‘Esneklik’ bağlamında öğretmenlik mesleği genel yeterlilikleri Tablo 5’te görülmektedir. Buna göre ‘Mesleki Beceri’ ile ‘Tutum ve Değerler’ yeterlilik alanlarının ‘¹⁰ esneklik’ ile uyumlu olduğu söylenebilir. Bu doğrultuda ‘Mesleki Beceri’ yeterlilik alanının ‘Öğrenme Ortamları Oluşturma’ ile ¹² Öğretme ve Öğrenme Sürecini Yönetme’ yeterliliklerinde toplam üç yeterlilik göstergesinin; ‘Tutum ve Değerler’ yeterlilik alanında ‘Milli, Manevi ve Evrensel Değerler’ ile ‘İletişim ve İşbirliği’ yeterliliklerinde üç adet yeterlilik göstergesinin ‘Esneklik’ değişimine paralellik gösterdiği görülmektedir.

Tablo 6. Sürdürülebilirlik ve Çevre Uyumu bağlamında öğretmenlik mesleği genel yeterlilikleri

Toplum 5.0	Yeterlilik Alanı	Yeterlilikler	Yeterlilik Göstergeleri
Sürdürülebilirlik ve Çevre Uyumu	Mesleki Beceri	¹⁴ Öğretme ve Öğrenme Sürecini Yönetme	B3.6. Uygulamalarında, çalıştığı çevrenin doğal, kültürel ve sosyoekonomik özelliklerini ¹ kate alır.
	²⁴ Tutum ve Değerler	Milli, Manevi ve Evrensel Değerler	C1.3. Öğrencilerin milli, manevi değerlere saygılı, evrensel değerlere açık bireyler olarak yetişmelerine katkıda bulunur. C1.4. Doğal çevre ile tarihsel ve kültürel mirasın korunmasına duyarlıdır.

Tablo 6’da ‘Sürdürülebilirlik ve Çevre Uyumu’ bağlamında öğretmenlik mesleği genel yeterlilikleri görülmektedir. Toplum 5.0’ın beraberinde getirdiği ‘Sürdürülebilirlik ve Çevre Uyumu’ değişiminin, öğretmenlik mesleği genel yeterlilikleri bağ¹²ında en az paralellik gösteren değişim olduğunu söylemek mümkündür. Bu sonuca göre ‘Mes¹⁰ Beceri’ yeterlilik alanının ‘Öğretme ve Öğrenme Sürecini Yönetme’ yeterliliğinde bir, ‘Tutum ve Değerler’ yeterlilik alanının ‘Milli, Manevi ve Evrensel Değerler’ yeterliliğinde iki yeterlilik göstergesi olmakla birlikte toplamda üç yeterlilik göstergesinin ‘Sürdürülebilirlik ve Çevre Uyumu’na paralellik gösterdiği görülmektedir.

3.2. Meslek Bilgisi ve Genel Kültür Seçmeli Derslerine İlişkin Bulgular

Öğretmen yetiştirme lisans programlarındaki dersler, Öğretmenlik Meslek Bilgisi, Alan Eğitimi ve Genel Kültür dersleri olmak üzere üç gruptan oluşmaktadır. Programlarda

Öğretmenlik Meslek Bilgisi (MB) dersleri %30-35; Genel Kültür (GK) dersleri %15- 20 ve Alan Eğitimi (AE) (46) sleri de %45-50 oranında yer almıştır (YÖK, 2018). Çalışmaya dahil edilen dersler, tüm öğretmen yetiştirme lisans programlarında ortak olarak bulunan meslek bilgisi ve genel kültür seçmeli dersleridir.

Tablo 7. Toplum 5.0 bağlamında öğretmen yetiştirme lisans programları meslek bilgisi ve genel kültür seçmeli dersleri

Toplum 5.0	Meslek Bilgisi Seçmeli Dersleri	Genel Kültür Seçmeli Dersleri
Problem Çözme ve Değer Yaratma	- Eğitimde Program Dışı Etkinlikler - Eğitimde Proje Hazırlama - Eleştirel ve Analitik Düşünme - Öğretimi Bireyselleştirme ve Uyarlama	- Ekonomi ve Girişimcilik - Medya Okuryazarlığı
Çeşitlilik	- Kapsayıcı Eğitim - Karakter ve Değerler Eğitimi - Okul Dışı Öğrenme Ortamları - Öğretimi Bireyselleştirme ve Uyarlama	- İnsan Hakları ve Demokrasi Eğitimi - İnsan İlişkileri ve İletişim
Yerelleşme	- Açık ve Uzaktan Öğrenme - Eğitimde Program Dışı Etkinlikler - Okul Dışı Öğrenme Ortamları - Öğretimi Bireyselleştirme ve Uyarlama - Müze Eğitimi	–
Esneklik	–	- İnsan Hakları ve Demokrasi Eğitimi - İnsan İlişkileri ve İletişim - Kariyer Planlama ve Geliştirme - Medya Okuryazarlığı
Sürdürülebilirlik ve Çevre Uyum	Sürdürülebilir Kalkınma ve Eğitim	Ekonomi ve Girişimcilik

Tablo 7 incelendiğinde meslek bilgisi seçmeli dersleri bağlamında Eğitimde Program Dışı Etkinlikler, Eğitimde Proje Hazırlama, Eleştirel ve Analitik Düşünme, Öğretimi Bireyselleştirme ve Uyarlama derslerinin; genel kültür seçmeli dersleri bağlamında ise Ekonomi ve Girişimcilik ile Medya Okuryazarlığı derslerinin ‘Problem Çözme ve Değer Yaratma’ değişimi ile uyumlu olduğu görülmektedir. Toplum 5.0’ın beraberinde getirdiği ‘Çeşitlilik’ değişimi ile meslek bilgisi seçmeli dersleri olan Kapsayıcı Eğitim, Karakter ve Değerler Eğitimi, Okul Dışı Öğrenme Ortamları ve Öğretimi Bireyselleştirme ve Uyarlama derslerinin; genel kültür seçmeli derslerinden olan İnsan Hakları ve Demokrasi Eğitimi ile İnsan İlişkileri ve İletişim derslerinin paralellik gösterdiği söylenebilir. Açık ve Uzaktan Öğrenme, Eğitimde Program Dışı Etkinlikler, Okul Dışı Öğrenme Ortamları, Öğretimi Bireyselleştirme ve Uyarlama ile Müze Eğitimi meslek bilgisi seçmeli dersleri ‘Yerelleşme’ye paralellik göstermekte iken; bu değişime uyum sağlayan herhangi bir genel kültür seçmeli dersinin olmadığı gözlemlenmektedir. Benzer şekilde ‘Esneklik’ değişimine paralellik gösteren herhangi bir meslek bilgisi seçmeli dersi bulunmamakla birlikte genel kültür seçmeli dersleri olan İnsan Hakları ve Demokrasi Eğitimi, İnsan İlişkileri ve İletişim, Kariyer Planlama ve Geliştirme ve Medya Okuryazarlığı derslerinin ‘Esneklik’ değişimi ile uyumlu olduğu görülmektedir. Son olarak meslek bilgisi seçmeli dersi olan Sürdürülebilir Kalkınma ve Eğitim dersi ile genel kültür seçmeli dersi olan Ekonomi ve Girişimcilik derslerinin ‘Sürdürülebilirlik ve Çevre’ uyumuna paralellik gösterdiğini söylemek mümkündür.

3.3. Öğretmenlerin Hizmetiçi Eğitimine İlişkin Bulgular

Öğretmenlerin 2021 yılı hizmet içi eğitim planı, çevrimiçi olarak alınabilecek 137 öğretmen eğitim seminerlerinden oluşmaktadır. Söz konusu eğitimleri hedef kitleleri sadece belirli zümrelerin öğretmenleri olmakla birlikte bazı eğitimlerin bakanlığa bağlı tüm okul ve kurumlarda görev yapan öğretmen ve okul yöneticilerine açık olduğu görülmektedir (ÖYGM,

2021). Bu çalışmada bakanlığa bağlı okul ve kurumlarda görev yapan tüm öğretmenlerin alabileceği ortak hizmet içi eğitimler incelenmiştir.

Tablo 8. Toplum 5.0 bağlamında 2021 yılı öğretmenlerin hizmet için eğitim planı

Toplum 5.0	5	2021 Yılı Öğretmenlerin Hizmetiçi Eğitimleri
Problem Çözme ve Değer Yaratma	5	- Flutter ile Mobil Uygulama Geliştirme Uzaktan Eğitim Kursu - Python Uzaktan Eğitim Temel Seviye Kursu - Uzaktan Öğretimde Dijital Dönüşüm Eğitimi Kursu - Dijital Girişimciliğin Temelleri Kursu - Kotlin ile Android Mobil Uygulama Geliştirme Uzaktan Eğitim Kursu - Yazılım Geliştirme Uzmanlığı Uzaktan Eğitim Kursu - Müze eğitimi kursu - Çevrim İçi Öğrenmede Ölçme-Değerlendirme Semineri
Çeşitlilik	5	-
Yerelleşme	5	- Flutter ile Mobil Uygulama Geliştirme Uzaktan Eğitim Kursu - Uzaktan Öğretimde Dijital Dönüşüm Eğitimi Kursu - Dijital Girişimciliğin Temelleri Kursu - Kotlin ile Android Mobil Uygulama Geliştirme Uzaktan Eğitim Kursu - Müze eğitimi kursu - Çevrim İçi Öğrenmede Ölçme-Değerlendirme Semineri
Esneklik		-
Sürdürülebilirlik ve Çevre Uyum		-

Toplum 5.0 bağlamında 2021 yılı öğretmenlerin hizmet için eğitim planı Tablo 8’de görülmektedir. Buna göre ‘Problem Çözme ve Değer Yaratma’ değişimine paralel Flutter ile Mobil Uygulama Geliştirme Uzaktan Eğitim, Python Uzaktan Eğitim Temel Seviye, Uzaktan Öğretimde Dijital Dönüşüm Eğitimi, Dijital Girişimciliğin Temelleri, Kotlin ile Android Mobil Uygulama Geliştirme Uzaktan Eğitim, Yazılım Geliştirme Uzmanlığı Uzaktan Eğitim, Müze Eğitimi ve Çevrim İçi Öğrenmede Ölçme-Değerlendirme Semineri olmak üzere sekiz adet kurs bulunmaktadır. Benzer şekilde ‘Yerelleşme’ değişimine paralel Flutter ile Mobil Uygulama Geliştirme Uzaktan Eğitim, Uzaktan Öğretimde Dijital Dönüşüm Eğitimi, Dijital Girişimciliğin Temelleri, Kotlin ile Android Mobil Uygulama Geliştirme Uzaktan Eğitim, Müze eğitimi ve Çevrim İçi Öğrenmede Ölçme-Değerlendirme Semineri ile toplam altı adet kurs bulunmaktadır. Buna rağmen ‘Çeşitlilik’, ‘Esneklik’ ve ‘Sürdürülebilirlik ve Çevre Uyum’ yeniliklerine paralellik gösteren herhangi bir hizmetiçi eğitim kursunun bulunmadığı söylenebilir.

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

Öğretmenlik mesleği yeterlilik alanları olan ‘Mesleki Beceri’ ile ‘Tutum ve Değerler’, Toplum 5.0’ın beraberinde getirdiği değişiklik alanları olan ‘Problem Çözme ve Değer Yaratma’, ‘Çeşitlilik’, ‘Yerelleşme’, ‘Esneklik’, ‘Sürdürülebilirlik ve Çevre Uyum’ ile paralellik göstermektedir. Bu noktada ‘Mesleki Beceri’ yeterlilik alanının ‘Öğrenme ve Öğretme Süreci’ Yönetme’ yeterliliğinin tüm değişimlere uyumlu olduğu söylenebilir. Bununla birlikte ‘Tutum ve Değerler’ yeterlilik alanının ‘Milli, Manevi ve Evrensel Değerler’ yeterliliği, değişimlere paralellik gösteren en fazla yeterlilik göstergesine sahip olduğu görülmektedir. Öte yandan ‘Mesleki Bilgi’ yeterlilik alanı, ‘Çeşitlilik’ ve ‘Yerelleşme’ değişimleri ile paralellik göstermekte; ‘Problem Çözme ve Değer Yaratma’, ‘Esneklik’, ‘Sürdürülebilirlik ve Çevre Uyum’ kriterlerini karşılayamamaktadır. ‘Mesleki Bilgi’ yeterlilik alanının Toplum 5.0’ın beraberinde getirdiği yenilikler bağlamında zayıf olduğu görülmektedir. Bu nedenle söz konusu yeterlilik alanı ‘Problem Çözme ve Değer Yaratma’, ‘Esneklik’, ‘Sürdürülebilirlik ve Çevre Uyum’ kriterine paralel yeterlilik ve yeterlilik alanlarıyla zenginleştirilebilir. Öğretmenlik mesleği genel yeterlilikleri, Toplum 5.0’ın beraberinde getirdiği tüm yenilikleri kapsayacak nitelikte yeniden yapılandırılabilir. Öğretmen ve öğretmen adaylarının ‘Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlilikleri’ne ne ölçüde uyumlu olduklarını

incelediği çalışmasında Koçyiğit, Erdem ve Eymir (2020), öğretmenlerin, mesleğe ilişkin genel yeterlilikler noktasında kendilerini yüksek düzeyde algıladıklarını saptamışlardır. Yeterlilik alanı özelinde ise öğretmenler, kendilerini en olumlu algıları ‘Tutum ve Değerler’ ile birlikte ‘Mesleki Beceri’ alanındadır. Çalışmanın sonucundan hareketle ‘Tutum ve Değerler’ ile ‘Mesleki Beceri’ yeterliliklerinin daha kapsayıcı olduğu sonucuna ulaşılabilir. Bu noktada öğretmenlerin kendilerini daha yetkin hissettikleri söz konusu iki yeterliliğin, Toplum 5.0’a entegre edilmesi ile öğretmenlerin de Toplum 5.0’ın beraberinde getirdiği yeniliklere entegre olacağını söylemek mümkündür.

Öğretmen yetiştirme lisans programlarının Toplum 5.0’ın beraberinde getirdiği değişimlere kısmen paralellik gösterdiği görülmektedir. Meslek bilgisi seçmeli derslerinin ‘Problem Çözme ve Değer Yaratma’, ‘Çeşitlilik’, ‘Yerelleşme’, ‘Sürdürülebilirlik ve Çevre Uyumu’ kriterleri ile uyumlu olduğu görülmektedir. Buna karşın ‘Esneklik’ kriterini karşılayacak meslek bilgisi seçmeli dersi bulunmamaktadır. Bu noktada ‘Esneklik’ kriterine paralel meslek bilgisi seçmeli dersleri, öğretmen yetiştirme lisans programlarına eklenebilir. Genel kültür seçmeli derslerinin ‘Problem Çözme ve Değer Yaratma’, ‘Çeşitlilik’, ‘Esneklik’, ‘Sürdürülebilirlik ve Çevre Uyumu’ değişimleri ile uyumlu olduğu görülmektedir. Öte yandan ‘Yerelleşme’ kriteri ile uyumlu genel kültür seçmeli dersi bulunmamaktadır. Bu eksikliğin giderilmesi amacıyla ‘Yerelleşme’ kriterine paralel genel kültür seçmeli dersleri, öğretmen yetiştirme lisans programlarına eklenebilir.

Öğretmenlerin hizmet içi eğitimleri bağlamında Toplum 5.0’ın beraberinde getirdiği değişimler ile uyum noktasında eksiklikler bulunduğu görülmektedir. 2021 yılı öğretmenlerin hizmet içi eğitimleri ‘Problem Çözme ve Değer Yaratma’ ile ‘Yerelleşme’ kriterleri ile paralellik göstermektedir. Öte yandan ‘Çeşitlilik’, ‘Esneklik’, ‘Sürdürülebilirlik ve Çevre Uyumu’ kriterlerine uyumlu hizmet içi eğitim bulunmamaktadır. Milli Eğitim sisteminin sıklıkla uygulama değişikliklerine gitmesi, uygulanan program, plan ve politikaların sürekliliğini olumsuz etkilemektedir. Bu nedenle gerek temelde gerekse hizmetiçi eğitim özelinde var olan politika ve uygulamaların temelini sağlamlaştırılıp süregelen hale getirilmesi gerekmektedir (Can, 2019). Bununla birlikte yaşam boyu öğrenme felsefesi çerçevesinde öğretmenlerin açık ve uzaktan eğitim imkanlarından yararlanabilmesi, öğretmenlerin bireysel ihtiyaçlarına cevap verir nitelikte olması (Öztürk, Zayimoğlu Öztürk & Kaya, 2016), hizmetiçi eğitimlere etkin katılımın sağlanabilmesi, eğitimlerin okullarda verilmesi, etkililiğin artırılması için eğitim sonlarında sınav yapılması, başarı sağlanana kadar eğitime tabi tutulmaları (Habacı vd., 2013), lisansüstü eğitimlere, kongre, sempozyum ve konferanslara katılımın özendirilmesi gerekmektedir (Yaylacı, 2013). İlgili alanyazından elde edilen sonuçlar ve söz konusu çalışmada hizmetiçi eğitimlerde Toplum 5.0 bağlamında saptanan eksiklikler ışığında bu gereksinimler, Toplum 5.0’ın beraberinde getirdiği yeniliklere paralel olarak yapılandırılmalıdır.

Kaynakça

- ¹¹ Can, E. (2019). Öğretmenlerin meslekî gelişimleri: Engeller ve öneriler. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi*, 7(4), 1618-1650.
- ¹⁹ Deguchi, A., Hirai, C., Matsuoka, H., Nakano, T., Oshima, K., Tai, M., & Tani, S. (2020). What is society 5.0? *Society*, 5, 1-23.
- ²⁶ Demir, A. (2018). Endüstri 4.0’dan eğitim 4.0’a değişen eğitim öğretim paradigmaları. *Electronic Turkish Studies*, 13(15), 147-171.

- Develi, A. (2017). Endüstri 4.0'dan toplum 5.0'a. Dünya Gazetesi: <https://www.dunya.com/kose-yazisi/endustri-40dan-toplum-50a/389146> [Erişim Tarihi: 15 Ağustos 2021].
- Eren, Z. (2020). Toplum 5.0 ve Dijital Dünyada Toplumsal Dönüşüm ve Eğitim 5.0. Akçay, D. & Efe, E. (Editörler), *Dijital Dönüşüm ve Süreçler içinde*, İstanbul: İstanbul Gelişim Üniversitesi Yayınları (s. 169-206).
- Fukuyama, M. (2018). Society 5.0: Aiming for a new human-centered society. *Japan Spotlight*, 1, 47-50.
- Habacı, İ., Karataş, E., Adıgüzzelli, F., Ürker, A., & Atıcı, R. (2013). Öğretmenlerin güncel sorunları. *Electronic Turkish Studies*, 8(6), 263-277.
- Karabacak, S. İ., & Sezgin, A. A. (2019). Türkiye'de dijital dönüşüm ve dijital okuryazarlık. *Türk İdare Dergisi*, 1(488), 319-343.
- Keidanren. (2016). Toward realization of the new economy and society. Reform of the economy and society by the deepening of "Society 5.0" [Erişim Tarihi: 15 Ağustos 2021].
- Keidanren. (2018). *Society 5.0*. https://www.keidanren.or.jp/en/policy/2018/095_booklet.pdf [Erişim Tarihi: 15 Ağustos 2021].
- Kocaman Karoğlu, A. K., Bal Çetinkaya, K., & Çimşir, E. (2020). Toplum 5.0 sürecinde türkiye'de eğitimde dijital dönüşüm. *Üniversite Araştırmaları Dergisi*, 3(3), 147-158.
- Koçyiğit, M., Erdem, C., & Eğmir, E. (2020). Öğretmenlerin ve öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleği genel yeterliklerine ilişkin öz değerlendirmeleri. *Cumhuriyet Uluslararası Eğitim Dergisi*, 9(3), 774-799.
- Okan Gökten, P. (2018). Karanlıkta üretim: Yeniçağda maliyetin kapsamı. *Muhasebe Bilim Dünyası dergisi*, 20(4), 880-897.
- ÖYGM. (2017). Öğretmenlik mesleği genel yeterlilikleri. <http://oygm.meb.gov.tr> [Erişim Tarihi: 15 Ağustos 2021].
- ÖYGM. (2021). Hizmetiçi eğitim planları. <http://oygm.meb.gov.tr> [Erişim Tarihi: 15 ağstos 2021].
- Öztürk, T., Zayimoğlu Öztürk, F., & Kaya, N. (2016). Okul öncesi öğretmenlerinin hizmet öncesi eğitimlerine ilişkin görüşleri ve hizmet içi eğitim durumları. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(1), 92-114.
- Toprak, M., Bayraktar, Y., & Özyılmaz, A. (2020). Covid- 19 pandemisi ve yükseköğretimde dijital dönüşüm: Endüstri 4.0 ve toplum 5.0 perspektifinden bir değerlendirme. https://www.researchgate.net/profile/Metin-Toprak/publication/354672942_Covid-19_Pandemisi_ve_Yukse_Ogrenimde_Dijital_Donusum_Endustri_40_ve_Toplum_50_Perspektifinden_Bir_Degerlendirme/links/6152beff8c9c51a8afa2ab5/Covid-19-Pandemisi-ve-Yukse-Oegrenimde-Dijital-Doenuesuem-Enduestri-40-ve-Toplum-50-Perspektifinden-Bir-Degerlendirme.pdf. [Erişim Tarihi: 1 Eylül 2021].
- Wach, E. (2013). Learning about qualitative document analysis. <https://opendocs.ids.ac.uk/opendocs/bitstream/handle/20.500.12413/2989/P%20InBrief%2013%20QDA%20FINAL2.pdf?sequence=4> [Erişim Tarihi: 29 Ağustos 2021].
- Yaylacı, A. F. (2013). Öğretmenlerin kendilerini geliştirmelerine ilişkin yaklaşım sorunu. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, (Özel Sayı)*, 25-40.

Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2013). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri. Ankara: Seçkin.

YÖK. (2018). Yeni öğretmen yetiştirme lisans programları. <https://www.yok.gov.tr/kurumsal/idari-birimler/egitim-ogretim-dairesi/yeni-ogretmen-yetistirme-lisans-programlari> [Erişim Tarihi: 15 Ağustos 2021].

Toplum-5.0

ORJİNALLİK RAPORU

%**36**
BENZERLİK ENDEKSİ

%**36**
İNTERNET KAYNAKLARI

%**10**
YAYINLAR

%**22**
ÖĞRENCİ ÖDEVLERİ

BİRİNCİL KAYNAKLAR

1	Submitted to Canakkale Onsekiz Mart University Öğrenci Ödevi	%5
2	dergipark.org.tr İnternet Kaynağı	%4
3	www.researchgate.net İnternet Kaynağı	%3
4	www.acarindex.com İnternet Kaynağı	%2
5	hocabeytoki.meb.k12.tr İnternet Kaynağı	%2
6	utek2019.com İnternet Kaynağı	%1
7	archive.org İnternet Kaynağı	%1
8	akademik.adu.edu.tr İnternet Kaynağı	%1
9	icciepok.com İnternet Kaynağı	%1

10	issuu.com İnternet Kaynağı	%1
11	9lib.net İnternet Kaynağı	%1
12	dspace.gazi.edu.tr İnternet Kaynağı	%1
13	Submitted to Mugla University Öğrenci Ödevi	%1
14	www.ogretmenx.com İnternet Kaynağı	%1
15	www.pegem.net İnternet Kaynağı	%1
16	www.int-e.net İnternet Kaynağı	%1
17	Submitted to Gaziantep Aniversitesi Öğrenci Ödevi	%1
18	Submitted to Istanbul Aehir Aniversitesi Öğrenci Ödevi	%1
19	Submitted to Turun yliopisto Öğrenci Ödevi	%1
20	Submitted to Istanbul Bilgi University Öğrenci Ödevi	%1
21	app.trdizin.gov.tr İnternet Kaynağı	%1

22	www.openaccess.hacettepe.edu.tr:8080 İnternet Kaynağı	<% 1
23	www.sbe.yildiz.edu.tr İnternet Kaynağı	<% 1
24	ele.tedu.edu.tr İnternet Kaynağı	<% 1
25	www.academia.edu İnternet Kaynağı	<% 1
26	www.uakb.org İnternet Kaynağı	<% 1
27	Submitted to Anadolu University Öğrenci Ödevi	<% 1
28	Submitted to Omer Halisdemir University Öğrenci Ödevi	<% 1
29	assets.cdn.sap.com İnternet Kaynağı	<% 1
30	www.scirp.org İnternet Kaynağı	<% 1
31	cdn.istanbul.edu.tr İnternet Kaynağı	<% 1
32	docobook.com İnternet Kaynağı	<% 1
33	eng.btk.gov.tr İnternet Kaynağı	<% 1

34

Submitted to Lingnan University

Öğrenci Ödevi

<% 1

35

Submitted to Bülent Ecevit Üniversitesi

Öğrenci Ödevi

<% 1

36

www.mymemur.com.tr

İnternet Kaynağı

<% 1

37

Submitted to Konya Necmettin Erbakan
University

Öğrenci Ödevi

<% 1

38

acikerisim.trabzon.edu.tr

İnternet Kaynağı

<% 1

39

dergi.neu.edu.tr

İnternet Kaynağı

<% 1

40

egitim.baskent.edu.tr

İnternet Kaynağı

<% 1

41

sfasummit.org

İnternet Kaynağı

<% 1

42

www.adjournal.net

İnternet Kaynağı

<% 1

43

www.tid.gov.tr

İnternet Kaynağı

<% 1

44

Salih Akyıldız, Taner Altun, Şengül Kasım.

"Classroom Teacher Candidates'

Comprehension Levels of Key Concepts of the

<% 1

Life Science Curriculum", Journal of Education and Training Studies, 2018

Yayın

45

docplayer.biz.tr

İnternet Kaynağı

<% 1

46

www.scribd.com

İnternet Kaynağı

<% 1

47

www.mbirekul.com

İnternet Kaynağı

<% 1

Alıntıları çıkart

Kapat

Eşleşmeleri çıkar

Kapat

Bibliyografyayı Çıkart

Kapat